

โครงการ การประชุมวิชาการ การพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ระดับชาติ ครั้งที่ 4

“คุณภาพเด็กปฐมวัย คุณภาพประเทศ”

วันพฤหัสบดีที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ณ โรงแรมเอสดี อเวนิว กรุงเทพมหานคร

๑. **ชื่อโครงการ :** การประชุมวิชาการ การพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัวระดับชาติ เรื่อง “คุณภาพเด็กปฐมวัย คุณภาพประเทศ”

๒. **ผู้รับผิดชอบโครงการ :** สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

๓. **หลักการและเหตุผล**

ทรัพยากรมนุษย์ของทุกๆ คนชาติจัดเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่ามากที่สุด ฉะนั้นการลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศใดๆ ก็ย่อมส่งผลต่ออนาคตของประเทศนั้นๆ ช่วงเวลาที่สำคัญที่เป็นหน้าต่างแห่งโอกาสของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่คุ้มค่ามากที่สุดคือ ช่วงปฐมวัย เพราะภาพเด็กไทยที่ทุกคนอยากเห็นคือ มีสุขภาพดีร่างกายแข็งแรง, เก่ง สามารถเรียนรู้ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์, ดี รู้จักแยกแยะถูกผิดชอบชั่วดี มีคุณธรรม, มีความสุข จิตใจมั่นคง มองโลกในแง่ดีและปรับตัวได้ยามเผชิญความเครียด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำงานของสมองซึ่งเปรียบเสมือน CEO ของร่างกาย รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้เรียนรู้ จึงกล่าวได้ว่า สมองเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการเด็กทุกด้าน : ด้านการทรงตัว การเคลื่อนไหวร่างกาย และการประมวลผลและบูรณาการประสาท (Sensory integration), ด้านสติปัญญาและแก้ปัญหา สามารถรับรู้ เรียนรู้ จำ เข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจทำด้วยวิธีที่เหมาะสม รวมถึงการใช้ภาษา (Linguistic Intelligence) ตรรกะ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ความเป็นเหตุเป็นผล ในปัญญาบูรณาการ (Multiple Intelligence), ด้านจิตใจ อารมณ์ การควบคุมอารมณ์และการแสดงออก ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence), ด้านสังคม การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มนุษยสัมพันธ์ การรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมส่วนรวม (Interpersonal Intelligence), ด้านคุณธรรม รู้คุณค่าของชีวิต แยกแยะถูกผิดชั่วดี และเลือกทำสิ่งที่ถูกต้อง (Morality) ในช่วงที่สมองของเด็กยังมีความยืดหยุ่นสูงสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Brain plasticity) สามารถแก้ไข ปรับปรุงได้ง่ายกว่าเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นโดยเฉพาะเด็กปฐมวัยในช่วง ๖ ปีแรก ทำให้เพิ่มคุณภาพประชากร เพราะลดต้นทางของปัญหาเด็กไทยมีเขาวงกตปัญญาเฉลี่ยต่ำ ผลสัมฤทธิ์การศึกษาต่ำ ปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพวัยรุ่น ที่ประเทศของเรากำลังประสบอยู่ในขณะนี้ จากผลการวิจัยระยะยาวพบว่า ประสบการณ์ในช่วงเด็กปฐมวัยที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะ Cognitive or Mental Flexibility เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคคลต่อไปในช่วงวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียน มีสมรรถนะสำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มีความสามารถสูงและปรับตัวได้ดีในอนาคต

จากสถานการณ์ข้อมูลประชากรพบว่า ประเทศไทยมีจำนวนเด็กปฐมวัย อายุ ๐ - ๕ ปี จำนวน ๔,๖๒๔,๐๖๐ คน จากการสำรวจสุขภาพ พบว่า ช่วงอายุ ๑ - ๓ ปี มีพัฒนาการโดยรวมสมวัย ร้อยละ ๗๔.๙ ส่วนในช่วง ๔ - ๕ ปี มีพัฒนาการโดยรวมสมวัยเพียงร้อยละ ๕๗.๙ พบว่าเมื่อโตขึ้นเด็กมีพัฒนาการลดลง เป็นไปได้ว่าในช่วงแรกเกิดถึง ๓ ปี เด็กขาดประสบการณ์และกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการ นำไปสู่ความเสี่ยงต่อปัญหาการเรียนรู้ ความบกพร่องทางสติปัญญา อันสืบเนื่องมาจากพ่อแม่ไม่มีความรู้ ทั้งนี้พบว่า เด็กปฐมวัยร้อยละ ๒๐ - ๓๐ ที่มีพัฒนาการล่าช้าซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้รับโอกาสประเมินพัฒนาการและส่งเสริมแต่แรกเริ่ม จึงมีความบกพร่องเพิ่มขึ้นตามวัย และจากการทบทวนงานด้านวิจัยในหนังสือคุณภาพชีวิตเด็ก ปี ๒๕๕๖ พบเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้า (Delay Development) ในเด็กปฐมวัยร้อยละ ๓๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านภาษา (Language) ร้อยละ ๒๐ ของเด็กทั้งหมด ซึ่งจะส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้และการทำงานในอนาคต

ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันในการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศเป็น Thailand ๔.๐ ซึ่งปัจจัยสำคัญคือการศึกษา Education ๔.๐ ที่ต้องมีเป้าหมายชัดเจน ตอบโจทย์ในการยกระดับพัฒนาให้เด็กไทยให้มีทักษะการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี (Leadership) ทักษะความรู้ความเข้าใจใช้ดิจิทัล (Digital literacy) ทักษะการสื่อสาร (Communication) ทักษะการรู้จักตัวตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Emotional intelligence) ทักษะการเป็นผู้ริเริ่มก่อการ (Entrepreneurship) ทักษะความเป็นนานาชาติ (Global citizen) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) ทักษะการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหาได้ ที่จะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศต่อไป (Security, Prosperity and Sustainability) ซึ่งหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดรูปธรรมไปสู่ประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคงและยั่งยืนได้ก็คือการปฏิรูปการศึกษาที่ทันยุคทันสมัย ต่อสังคม ต่อเด็กและเยาวชนยุคใหม่ digital world สังคมไร้พรมแดน เริ่มตั้งแต่ปฐมวัย กระตุ้นการเรียนรู้ให้เด็กสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆมาตอบสนองความต้องการของสังคม

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มีพันธกิจที่สำคัญในการสร้างและจัดการองค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็ก ได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็กปฐมวัย ดังนั้นในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่อง “คุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย คุณภาพประเทศ” ครั้งนี้ถือว่าเป็นการบริการวิชาการสู่สังคมที่สำคัญ ทั้งในด้านเนื้อหาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมรอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และการช่วยเหลือตนเอง ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่วิธีการและนโยบายการแก้ไขและป้องกันปัญหาต่างๆ ในเด็กปฐมวัยได้ทัน่วงที เพื่อเตรียมทักษะความพร้อมเด็กไทยเข้าสู่โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ สู่เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-MDGs) เพื่อการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านเด็กปฐมวัย นำพลเมืองเด็กปฐมวัยในวันนี้สู่พลเมืองของประเทศไทยและพลเมืองโลกที่มีคุณภาพต่อไป

๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๔.๑ เพื่อให้มีการทบทวนสถานะภาพ และองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย และในนานาอารยประเทศ ที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ทิศทางและโอกาสของการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

๔.๒ เพื่อเป็นเวทีกลางให้กับผู้ทำงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งระดับนโยบาย ระดับนักวิชาการ และนักปฏิบัติการ ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยไทย ซึ่งจะนำไปสู่ เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้พร้อมเป็นพลเมืองของประเทศไทยและพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ ผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชนและครอบครัว เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดเจตคติที่ดี และทราบแนวทางการปฏิบัติต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย

๕.๒ ประเด็นหรือโจทย์วิจัยสำหรับจัดทำแผนงานพัฒนาและวิจัยมุ่งเป้าเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาในเด็กปฐมวัย

๕.๓ เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ การวิจัย หรือการปฏิบัติการทั้งในระดับบุคคล ระดับสถาบันและระดับชาติ เกี่ยวกับการให้การศึกษา การฝึกอบรม การวิจัยด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๖. กลุ่มเป้าหมาย ประมาณ ๒๐๐ – ๒๕๐ คน

๖.๑ เครือข่ายภาคนโยบาย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

๖.๒ เครือข่ายนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ นักวิจัย จากสถาบันการศึกษาต่างๆ

๖.๓ เครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว ในหน่วยงานต่างๆ

๖.๔ นักเรียน นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวน

๖.๕ เครือข่ายภาคประชาชน เช่น มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย สภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร และอื่นๆ

๗. หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และเงินรายได้สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
